

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa T. J.

przeciwko C. H.

o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 marca 2012 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 31 marca 2011 r.,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy wyrokiem z dnia 31 marca 2011 r. oddalił apelację wniesioną przez powoda T. J. od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 10 września 2010 r., oddalającego powództwo o zasądzenie na rzecz powoda od pozwanego C. H. kwoty 15.000 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę.

Powód wywiódł skargę kasacyjną od wymienionego wyroku i opierając ją na podstawie naruszenia prawa materialnego, tj. art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania

pracownikom zwolnień od pracy oraz art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p. przez ich błędną wykładnię, wniósł o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

W skardze kasacyjnej został zawarty wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparty na treści art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. i wskazujący na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności, na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz na oczywistą zasadność skargi.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną dorozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Co już wyżej zostało podniesione, jako okoliczność uzasadniająca przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania powód wskazał w pierwszej kolejności

potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości prawne oraz wywołujących rozbieżności. Wypada zatem podkreślić, że zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN, 2002, nr 7, s. 10). Ponadto konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07). W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie konieczne jest także, choćby przykładowe, wskazanie orzeczeń, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany. Z kolei wskazanie na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga, aby w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) zostało sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNP 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej

subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468). Nie występuje więc w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), podobnie jak nie istnieje też potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS – wkładka z 2003 r., nr 13, poz. 5).

Sformułowany w skardze kasacyjnej ubezpieczonego wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania nie spełnia tak rozumianych kryteriów. Nie może być bowiem uznane za istotne zagadnienie prawne pytanie, „czy w przypadku, kiedy przyczyna rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. okazała się nieprawdziwa bez winy pracodawcy, pracodawca winien uchylić się od skutków prawnych swojego oświadczenia woli w tej części po powzięciu informacji o prawdziwej przyczynie, na podstawie art. 88 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 300 k.p., oraz podać prawidłową przyczynę rozwiązania stosunku pracy bez wypowiedzenia?”, jeśli zważyć, że pytanie to (a także jego uzasadnienie, które w istocie stanowi jedynie powtórzenie samego pytania) nie zawiera jakiegokolwiek problemu prawnego, nie mówiąc już o argumentacji jurydycznej, która

wykazywałaby możliwość dokonania różnorodnej oceny tego problemu. Tym samym skarżący nie podejmuje w ogóle próby wykazania, że sformułowane przez niego wątpliwości, będące w istocie próbą uzyskania oceny zasadności zarzutów kasacyjnych, stanowią istotne zagadnienie prawne wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego. Ta część wniosku skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania, w której wskazuje on na występowanie istotnego zagadnienia prawnego, nie spełnia wyżej określonych kryteriów również z tej przyczyny, że sformułowane przez skarżącego pytanie, nazwane przez niego zagadnieniem prawnym, w gruncie rzeczy zmierza do podważenia ustaleń faktycznych będących podstawą rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku. Tymczasem, zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów, co oznacza, że przy merytorycznym rozpoznaniu wniesionej skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy nie mógłby uwzględnić zarzutów dotyczących ustaleń faktycznych i nieprawidłowej oceny materiału dowodowego, a tym samym przy rozstrzyganiu zarzutów dotyczących naruszenia prawa materialnego byłby związany dokonanymi przez Sąd Apelacyjny ustaleniami faktycznymi (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Pisząc z kolei o rozbieżności w orzecznictwie sądów, która jego zdaniem uzasadniałaby potrzebę dokonania wykładni art. 52 § 1 pkt 1 k.p., jako przykład podaje jedynie dwa orzeczenia Sądu Najwyższego, z których tylko jedno (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2004 r., I PK 639/03, LEX nr 610472) zapadło w stanie faktycznym zbliżonym do charakterystycznego dla rozpoznawanej obecnie sprawy i zawiera tezę wyraźnie wskazującą na to, iż niewywiązanie się przez pracownika z obowiązku, o którym mowa w § 2 ust. 1 - 3 rozporządzenia z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy (Dz.U. Nr 60, poz. 281), wskutek winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa pracownika stanowi ciężkie naruszenie podstawowego obowiązku pracowniczego (art. 52 § 1 pkt 1 k.p.). Drugie zaś (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1999 r., I PKN 270/99, OSNP 2001, nr 2, poz. 40) dotyczyło odmiennego stanu faktycznego, w którym pracodawca wskazał inną przyczynę rozwiązania umowy o pracę, której ponadto (jak podkreślił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu tego orzeczenia) także obowiązujący u pracodawcy

regulamin pracy nie kwalifikował jako ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych. Wbrew odmiennemu stanowisku zaprezentowanemu we wniosku skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania podane orzeczenia Sądu Najwyższego nie wskazywały więc na rozbieżności w judykaturze tego Sądu. Wypada zaś zauważyć, że w przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie, konieczne jest wskazanie orzeczeń, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany, a nie tych, w których doszło do różnej oceny stanu faktycznego. Tymczasem skarżący nie wyjaśnia nawet, w czym przejawiała się w wymienionych przez niego judykatach odmienna wykładnia art. 52 § 1 pkt 1 k.p. Nie podaje też argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych i własnej propozycji interpretacyjnej. Wypada natomiast dodać, że ramach oceny, czy skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, nie jest rzeczą Sądu Najwyższego doszukiwanie się w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych argumentacji mającej wykazać istnienie przesłanek przedsądu, zwłaszcza że na tym etapie postępowania podstawy kasacyjne nie podlegają jeszcze badaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2010 r., II UK 274/09, LEX nr 585794). Wynika to stąd, że na tym etapie przedmiotem badania dokonywanego przez Sąd Najwyższy jest jedynie to, czy wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej wskazuje i wykazuje choć jedną z podstaw (przesłanek) przedsądu wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Natomiast podstawy kasacyjne stanowią odrębny od przesłanek przedsądu element skargi, w związku z czym nie zastępują one (ani ich uzasadnienie) i nie mogą zastąpić przesłanek przedsądu. Innymi słowy podstawy kasacyjne podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Za potrzebą poddania skargi kasacyjnej powoda merytorycznej ocenie Sądu Najwyższego nie przemawia również ta część wniosku, w której powód powołuje się na oczywistą zasadność skargi. Podkreślenia wymaga bowiem to, że jeśli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przez odwołanie się do przesłanki przedsądu określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wskazuje na oczywistą zasadność skargi, to w jego uzasadnieniu powinny znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona wówczas, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego

naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002, nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003, nr 18, poz. 437), jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy jest ono z góry widoczne dla każdego prawnika, bez potrzeby głębszej analizy prawniczej, gdy jest zupełnie pewne i nie może ulegać żadnej wątpliwości, gdy podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów są zasadne *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491 538), gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963, nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638). Skarżący w tej części swojego wniosku w ogóle nie podejmuje natomiast próby wykazania, że zarzucana przez niego oczywiście wadliwa wykładnia art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p. zaprezentowana przez sąd drugiej instancji ma kwalifikowany charakter, to jest taki, który byłby widoczny nawet przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. Niezależnie od tego należy stwierdzić, że wniosek skarżącego jest wewnętrznie

sprzeczny. Jeśli bowiem zważyć, że zarówno wskazywana w tym wniosku oczywista zasadność skargi, jak i podnoszona w nim potrzeba wykładni przepisów, odnoszą się do tych samych przepisów prawnych, to zapatrywania te wzajemnie wykluczają się. Nie można wszak równocześnie twierdzić, że rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym wyroku jest efektem oczywistego naruszenia przepisów rozumianego jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji, oraz choćby sugerować, iż prawo to wymaga wykładni, której potrzeba występuje wszak tylko wtedy, gdy stosowanie konkretnych przepisów budzi poważne wątpliwości bądź wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż powód nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a przedmiocie kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. i § 11 ust. 1 pkt 1 w związku z § 12 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych..., orzekł, jak w sentencji.